

POJAVA PEGAVOSTI LIŠĆA ŠEĆERNE REPE U 2014. GODINI

Dragan Vajgand

Agroprotekt doo, Nikole Pašića 9, Sombor

E-mail: www.agroupozorenje.rs; vajgandd@sbb.rs

Rad primljen: 08.12.2014.

Prihvaćen za štampu: 22.01.2015.

Izvod

Pegavost lišća šećerne repe (prouzrokovač *Cercospora beticola* Sacc.), u manjem ili većem obimu, javlja se svake godine. U povoljnim uslovima bolest se razvija veoma brzo i može značajno da umanji prinos i sadržaj šećera u repi. Poslednjih nekoliko godina se srećemo sa sve značajnijom pojmom ove bolesti. U radu su proučeni svi uticaji na pojavu pegavosti lišća sa posebnim osvrtom na pojavu tokom 2014. godine. Ukazano je na kritične tačke u zaštiti repe od pegavosti na koje možemo da utičemo: plodored, izbor sortimenta, izbor fungicida i odabir integralnog pristupa određivanja vremena zaštite repe od bolesti. Takođe, dati su predlozi za njihovo rešavanje svim učesnicima u lancu proizvodnje šećerne repe.

Ključne reči: šećerna repa, *Cercospora beticola*, integralna proizvodnja

UVOD

Gljiva *Cercospora beticola* Sacc. je prouzrokovač pegavosti lista šećerne repe. Iz godine u godinu se prenosi zaraženim biljnim ostacima, zaraženim semenom, a može da prezimi i na korovima, semenskoj repi, samonikloj repi na starim repištimi, cvekli, stočnoj repi i nekim korovima, na primer na *Atriplex* spp. i *Chenopodium* spp. Najvažniji način širenja konidija su kišne kapi, ali se, po nekim, širenje obavlja i vazdušnim strujama.

Pegavost lišća šećerne repe umanjuje sadržaj šećera u korenju repe za 1,48 % (Marić, 1969). Ako se uzme u obzir da je sadržaj šećera obično 14-16 %, može se zaključiti da bolest uništi oko 10 % prihoda proizvođačima repe. Ona se u manjoj ili većoj meri javlja svake godine na šećernoj repi. Nedovoljna otpornost postojećeg sortimenta šećerne repe prema ovoj bolesti nameće upotrebu fungicida. Negde do 2005. godine, repa se štitila fungicidima jedan do dva puta godišnje, obično sa velikim uspehom.

Međutim, poslednjih godina to više nije tako. Od poljoprivrednih proizvođača se može čuti da su ranije gajili osetljive sorte, koristila su se sada već zabranjena stara sredstva, prskala se repa jednom ili dva puta i nije bilo bolesti. Danas se seju nove sorte koje su, po semenarskim katalozima, visoko otporne prema oboljenjima tipa pegavosti, koriste se savremeni fungicidi koji, prema proizvođačima pesticida, štite repu 15 do 20 dana, a pegavosti ima više nego ikada!?

Marić (1969) navodi da je, praćenjem razvoja bolesti tokom 15 godina, zaključeno da padavine imaju odlučujući uticaj na intenzitet i štetnost pegavosti šećerne repe. Integralni pristup zaštite repe od bolesti podrazumeva određivanje dnevne infektivne vrednosti i praćenje potencijala pegavosti u polju (Wolf and Verreet, 2002).

Cilj rada je da potraži kritične tačke u zaštiti repe od bolesti, prikaže vremenske prilike tokom perioda od 2011. do 2014. godine i ukaže na potrebu promene navika kod stručnjaka za zaštitu bilja, proizvođača pesticida i poljoprivrednika u zaštiti od pegavosti lišća šećerne repe.

nepravilnog oblika, a kada ih je više, površina liske prestaje da bude ravna, vitoperi se i deformiše (Sl. 1 i 2). Pege koje prouzrokuje *Ramularia beticola* u svom središtu imaju bele tačkice - strome (Sl. 3), a pege od *Cercospora beticola* imaju crne sitne tačkice (strome) u sredini (Sl. 4). U praksi, kada su pege prisutne na 5 % biljaka, treba planirati upotrebu preventivnih nespecifičnih fungicida. Kada su pege prisutne na 10 % i više biljaka, treba planirati upotrebu kurativnih specifičnih fungicida ili njihovu kombinaciju sa preventivnim nespecifičnim fungicidima. Ranijih godina, na pegama koje su posledica pojave *Cercospora beticola*, javljale su se male skupine spora koje su se jedva mogle videti pod lupom, a 2014. godine, usled dugih vlažnih perioda, masa beličastih spora se mogla videti na površini listova čak i golim okom!

ZAKLJUČAK

Kako bi se smanjila šansa za pojavu šteta od pegavosti repe potrebno je da:

- poljoprivredni proizvođači prošire plodored, biraju manje osetljive sorte, primenjuju savete bazirane na integralnom pristupu zaštite od bolesti;
- prodavci semena daju prave informacije o osetljivosti sortimenta koji prodaju;
- prodavci pesticida reklamiraju realne mogućnosti fungicida;
- stručne službe rade po metodi integralnog pristupa zaštite repe, to jest, prate razvoj repe, razvoj bolesti na terenu i uslove za razvoj bolesti.

LITERATURA

- Marić A. (1969): Pegavost lišća šećerne repe. Zadružna knjiga, Beograd, 87 str.
- Rossi V. and Battilani P. (1991): A forecasting model for primary infection of *Cecospora* leaf spot in sugarbeet. EPPO Bulletin vol 21 (3): 527-531.
- Savčić-Petrić Snežana (2005): Pesticidi u prometu Srbije 2005. godine. Biljni lekar XXXIII (2-3): 160, 161.
- Sekulić, J., Jeličić, S. (2013): Sredstva za zaštitu bilja u prometu u Srbiji (2013). Biljni lekar 41, 1-2: 1-296.
- Shane W.W. and Teng P.S. (1983): *Cercospora beticola* infection prediction model. Sugarbeet Research and Extension Report 23: 174-179.
- Wolf P. F. J. and Verreet J. A. (2002): The IPM Sugar Beet Model. Plant Disease 86 (4): 336-344.

Abstract

OCCURENCE OF CERCOSPORA LEAF SPOT IN 2014 IN VOJVODINA

Dragan Vajgand

Agroprotekt doo, Nikole Pašića 9, Sombor,
E-mail: www.agroupozorenje.rs, vajgandd@sbb.rs

Cercospora on the sugar beet leaf occurs every year in a greater or lesser extent. In favorable conditions, the disease develops very quickly and can significantly reduce yield and sugar content in the beet. In the last few years we have witnessed frequent occurrences of this disease. We have studied all the influences causing occurrence of the leaf spots, with special emphasis on the occurrence during 2014. Our study points to the critical issues in the protection of the sugar beet from the leaf spots which can be influenced: crop rotation, choice of assortment, choice of fungicides and integrated pest (fungal) approach in timely management of sugar beet protection from diseases. It also offers suggestions to all participants in the chain of production of sugar beet regarding solutions to the problems.

Key words: sugar beet, *Cercospora beticola*, integral pest management